

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 28 stycznia 2019 r.

Pozycja 14

POSTANOWIENIE z dnia 16 listopada 2017 r. Sygn. akt Ts 99/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Henryk Cioch,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej „R.” Sp. j. w sprawie zgodności:

art. 26 ust. 1, art. 33 ust. 1, art. 54a ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171) z art. 78 w związku z art. 45 ust. 1 i art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 2 maja 2017 r. spółka „R.” Sp. j. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 26 ust. 1, art. 33 ust. 1, art. 54a ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171; dalej: prawo upadłościowe) „w zakresie, w jakim nie przyznają wierzycielowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego dłużnika, prawa do zaskarżenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości dłużnika” z art. 78 w zw. z art. 45 ust. 1 i art. 176 ust. 1 Konstytucji.

W skardze konstytucyjnej skarżąca wniosła również o wydanie postanowienia tymczasowego „wstrzymującego postępowanie w przedmiocie upadłości dłużnika M.W.M.B. Sp. z o.o. w upadłości poprzez wstrzymanie zbycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa”.

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

8 czerwca 2016 r. Małopolska Wytwórnia Maszyn B. Sp. z o.o., której większościowym udziałowcem jest skarżąca, a wspólnicy skarżącej wchodzi w skład rady nadzorczej tej spółki, złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości do Sądu Rejonowego w K. Wydział Gospodarczy dla spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych (dalej: Sąd Rejonowy).

3 sierpnia 2016 r. skarżąca, działając w charakterze wierzyciela, złożyła do Sądu Rejonowego wniosek o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego poprzez otwarcie postępowania sanacyjnego wobec dłużnika M.W.M.B. Sp. z o.o.

Postanowieniem z 4 sierpnia 2016 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy ogłosił upadłość dłużnika M.W.M.B. Sp. z o.o. (punkty I-VII postanowienia).

Postanowieniem z 12 sierpnia 2016 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy wstrzymał rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego do czasu uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego o ogłoszeniu upadłości dłużnika M.W.M.B. Sp. z o.o., albowiem na podstawie art. 13 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978, ze zm.; dalej: prawo restrukturyzacyjne) w przypadku ogłoszenia upadłości dłużnika, sąd restrukturyzacyjny wstrzymuje rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego do czasu uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

Postanowieniem z 6 września 2016 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy odrzucił zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Rejonowego o ogłoszeniu upadłości z 4 sierpnia 2016 r. (odnośnie do punktów I-VI). Sąd wyjaśnił, że w sprawie niniejszej podmiotem uprawnionym do wniesienia zażalenia na postanowienie o ogłoszeniu upadłości jest na podstawie art. 26 ust. 1 w zw. z art. 33 ust. 1 prawa upadłościowego dłużnik, który złożył wniosek o ogłoszenie upadłości. Z mocy art. 26 ust. 1 prawa upadłościowego uczestnikiem postępowania o ogłoszenie upadłości jest każdy, kto złożył wniosek oraz dłużnik. Skoro skarżąca nie miała w sprawie statusu uczestnika postępowania, to Sąd odrzucił jej zażalenie.

Postanowieniem z 16 stycznia 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Okręgowy w K. Wydział Gospodarczy-Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy) oddalił zażalenie skarżącej na postanowienie Sądu Rejonowego z 6 września 2016 r. (sygn. [...]). Postanowienie Sądu Okręgowego jest ostateczne i doręczone zostało skarżącemu 2 lutego 2017 r.

Postanowieniem z 21 lutego 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy odrzucił zażalenie na punkt VII postanowienia Sądu Rejonowego z 4 sierpnia 2016 r. o ogłoszeniu upadłości.

Postanowieniem z 28 marca 2017 r. (sygn. [...]) Sąd Rejonowy odmówił skarżącej wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego (odmowa wszczęcia postępowania sanacyjnego). Sąd wyjaśnił, że skoro uprawomocniło się postanowienie o ogłoszeniu upadłości dłużnika, to na podstawie art. 13 prawa restrukturyzacyjnego, należy odmówić wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Sąd Okręgowy postanowieniem z 25 maja 2017 r. (sygn. [...]) odrzucił skargę kasacyjną skarżącej na postanowienie Sądu Okręgowego z 16 stycznia 2017 r. (sygn. [...]) z powodu jej niedopuszczalności. Jako podstawę tego rozstrzygnięcia Sąd wskazał m.in. art. 33 ust. 2 prawa upadłościowego, w myśl którego od postanowienia sądu II instancji w postępowaniu upadłościowym skarga kasacyjna nie przysługuje.

Zarządzeniem Sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 2 sierpnia 2017 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braków formalnych skargi, które usunęła pismem wniesionym do Trybunału 16 sierpnia 2017 r.

W ocenie skarżącej, zaskarżone art. 26 ust. 1, art. 33 ust. 1, art. 54a prawa upadłościowego nie przewidują prawa wierzyciela do zażalenia postanowienia o ogłoszeniu upadłości tego dłużnika, wobec którego wierzyciel ten domagał się wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego, w sytuacji niezastosowania przez sąd zasad kolejności rozpoznawania wniosków restrukturyzacyjnego i upadłościowego (art. 9b prawa upadłościowego, art. 12 ust. 1-2 oraz art. 11 prawa restrukturyzacyjnego), co naruszać ma konstytucyjne prawa i wolności skarżącej poprzez naruszenie zasady dwuinstancyjności postępowania (art. 78 Konstytucji) w związku z zasadą prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji) oraz zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego (art. 176 ust. 1 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań, a także gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. Problem konstytucyjny skarżąca sprowadziła do niezgodności z art. 45 ust. 1 i art. 176 ust. 1 Konstytucji takiej praktyki zastosowania prawa, kiedy to sąd rozpoznający oba wnioski (upadłościowy i restrukturyzacyjny) nie zastosował art. 9b prawa upadłościowego, art. 12 ust. 1-2 oraz art. 11 prawa restrukturyzacyjnego, co doprowadziło do pominięcia wniosku restrukturyzacyjnego wierzyciela i stanowiło ograniczenie prawa do sądu przez wyłączenie prawa do kontroli instancyjnej.

2.1. Na podstawie art. 9b prawa upadłościowego oraz art. 11 prawa restrukturyzacyjnego, w przypadku złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości i wniosku restrukturyzacyjnego, w pierwszej kolejności rozpoznaje się wniosek restrukturyzacyjny. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1-2 prawa restrukturyzacyjnego sąd restrukturyzacyjny niezwłocznie po powzięciu wiadomości o złożeniu wniosku o ogłoszenie upadłości, zawiadamia sąd upadłościowy o złożeniu wniosku restrukturyzacyjnego, wówczas sąd upadłościowy wstrzymuje rozpoznanie wniosku o ogłoszenie upadłości do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie wniosku restrukturyzacyjnego. Jeżeli natomiast została ogłoszona upadłość dłużnika, to mając na względzie art. 13 prawa restrukturyzacyjnego, sąd restrukturyzacyjny wstrzymuje rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego do czasu uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości.

2.2. Dzień po złożeniu przez skarżącą wniosku o wszczęcie postępowania restrukturyzacyjnego, sąd upadłościowy ogłosił upadłość dłużnika. Wobec tego, sąd restrukturyzacyjny wstrzymał rozpoznanie wniosku restrukturyzacyjnego (art. 13 prawa restrukturyzacyjnego) i nie zawiadomił sądu upadłościowego o wpłynięciu wniosku restrukturyzacyjnego (art. 12 ust. 1-2 prawa restrukturyzacyjnego).

3. W związku z powyższym, Trybunał stwierdza, że skarżąca stawia w skardze zarzut nieprawidłowego stosowania prawa (tzw. skarga na stosowanie prawa).

3.1. Skarżąca zarzuca art. 26 ust. 1, art. 33 ust. 1, art. 54a ust. 1 prawa upadłościowego niezgodność z Konstytucją z tego powodu, że sąd nie zastosował reguł kolizyjnych (art. 9b prawa upadłościowego, art. 12 ust. 1-2 oraz art. 13 prawa restrukturyzacyjnego), co doprowadziło do wstrzymania rozpoznania wniosku restrukturyzacyjnego skarżącej. Ponadto skarżąca stawia zarzuty licznych uchybień, które miały mieć miejsce na różnych etapach postępowania. Powyższe zarzuty są przykładem skargi „na stosowanie prawa”, taka zaś nie może stać się przedmiotem merytorycznej kontroli.

3.2. Poza kognicją Trybunału leży badanie prawidłowego zastosowania tych przepisów przez Sąd Rejonowy w sprawie skarżącej, temu bowiem służy zasada dwuinstancyjności (por. art. 78 Konstytucji), dzięki której badanie takie należy do właściwości Sądu Okręgowego. Ten zaś postanowieniem z 16 stycznia 2017 r. (sygn. [...]) oddalił zażalenie skarżącej.

3.3. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że badanie prawidłowego stosowania przepisów prawa nie leży w kognicji Trybunału, który jako „sąd prawa”, a nie „sąd faktów”, nie ma *de lege fundamentalis* kompetencji do kontroli prawidłowości ustaleń sądów rozstrzygających w indywidualnych sprawach (por. np. postanowienia TK z: 30 czerwca 2008 r., sygn. SK 15/07, OTK ZU nr 5/A/2008, poz. 98; z 28 lutego 2017 r., sygn. Ts 200/16, OTK ZU B/2017, poz. 73). Trybunał Konstytucyjny dostrzega niekiedy, że w danej „sprawie występuje naruszenie prawa konstytucyjnego, lecz wiąże się ono nie z treścią kontrolowanego przepisu, lecz praktycznym jego zastosowaniem (interpretacja przepisów, subsumpcja, rozumowanie zastosowane przez orzekający sąd itd.). W takich wypadkach Trybunał Konstytucyjny nie ma podstaw do dokonania kontroli konstytucyjności zgodnie z treścią skargi” (wyrok TK z 1 lipca 2008 r., sygn. SK 40/07, OTK ZU 6/A/2008, poz. 101). Nie jest zatem dopuszczalne wydanie wyroku w sytuacji, gdy Trybunał nie ma podstaw do dokonania kontroli konstytucyjności zgodnie z treścią skargi.

4. Mając powyższe na względzie, Trybunał Konstytucyjny odmawia nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 w zw. z art. 59 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

5. Trybunał stwierdza, że wobec odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, bezprzedmiotowe jest wydawanie postanowienia tymczasowego, albowiem jego wydanie może mieć miejsce wówczas gdy oprócz spełnienia wymogów wniosku, określonych w art. 79 ust. 1 u.o.t.p. TK, prawdopodobne będzie pozytywne dla skarżącego rozstrzygnięcie sprawy.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.